

1. Прочитайте діалог «У громадському транспорті» та виконайте завдання.

- Жінко в червоній сукні, ви виходите на наступній зупинці?
- Ні, проходите, будь ласка.

- А.** Хто з пасажирів порушив етикет?
Б. Чи потрібно наголошувати на статі, віці й одязі незнайомої людини?

Етикетні формули		
вітання	прощання	вибачення
Доброго ранку! Добрий день! Добридень! Добрий вечір! Добрівечір! Привіт! Салют! Вітаю! Мое вам шанування! Скільки літ!	До побачення! Прощайте! На все добре! До нових зустрічей! До зустрічі! Усього найкращого! До завтра! Бувайте здорові! Добраніч! Прощай! Бувай! Дозвольте відкланятися!	Просимо / прошу вибачити! Просимо / прошу вибачення! Вибачте! Пробачте! Даруйте! Перепрошую!
удячність	прохання	співчуття
Висловлюємо вдячність! Ми дуже вдячні! Глибоко вдячні! Вельми вдячні! Спасибі! Дякую! Щиро дякую! Велика подяка! Красно дякую!	Просимо... Дозвольте... Будь ласка! Будьте ласкаві! Якщо вам не важко... Будь ласкава / ласкавий! Прошу уклінно! Дуже прошу! Якщо твоя ласка!	Прийміть мої співчуття! Співчуваю! Шкода! Мені дуже шкода! Чим я можу вам допомогти?

2. Прочитавши текст, випишіть із нього лише нормативні етикетні формули.

ДОБРИЙ ДЕНЬ ЧИ ДОБРОГО ДНЯ?

Форми вітання та прощання належать до фразеологічних одиниць. Вони давно усталилися в українській мові, і їх не треба модернізувати без потреби. Досить часто чуємо неправильні з погляду української граматики форми вітання та прощання в розмовному мовленні й засобах масової інформації: «Добрий ранок!»; «Доброго дня, шановна редакціє!»; «Доброго вечора, шановні телеглядачі»; «Доброї (спокійної, навіть гарної) ночі, дорогі діти!» В українській літературній мові усталилися такі форми: «Доброго ранку!»; «Добрий день! (Добридень!)»; «Добрий вечір! (Добрівечір!)»; «На добраніч! Добраніч!» (за О. Пономаревим).

3. Прочитайте та перекажіть текст (усно).

ВИХОДИТЬ, ЩО ВИБАЧАТИСЯ НЕ МОЖНА?

Вибачаюся — це дослівний переклад російського *извиняюсь*. Слово *вибачаюся* «має у своєму складі колишній займенник *ся*, що походить від *себе*»: *умивати* + *себе (ся)* = *умиватися*; *одягати* + *себе (ся)* = *одягатися*. Отже, людина, кажучи *вибачаюся*, ніби вибачає саму себе. Треба казати: **вибачте мені** (за І. Огієнком).

Зауважте!

Займенник **Ви** у звертаннях до однієї людини пишемо з великої букви в листах і документах, щоб висловити до неї свою повагу. Якщо займенник **ви** позначає двох або більше осіб, то його завжди пишемо з малої букви.

4. Виконайте завдання в тестовій формі.

1. Помилкову етикетну формулу записано у варіанті

- А** Пробачте, я не хотів вас образити! **В** Перепрошую, дозвольте пройти!
Б Вибачаюсь, дорогий друже! **Г** Даруйте! Яке сьогодні число?

2. НЕБАЖАНУ етикетну формулу записано у варіанті

- А** Доброго ранку! **Б** Доброго дня! **В** До побачення! **Г** Добраніч!

3. Прочитайте текст листівки.

Орфографічну помилку допущено в рядку

- А** першому **В** третьому
Б другому **Г** четвертому

5. Складіть і розіграйте короткий діалог за однією із ситуацій. Використайте не менше чотирьох етикетних формул.

1. Шановні Світлано Юрї-
ївно й Павле Ігорьовичу!
 2. Вітаю Вас із річницею
подружнього життя.
 3. Міцного здоров'я, до-
статку, родинного щастя!
 4. З повагою — Людми-
ла Іванівна Гордійчук

- З'ясуйте в перехожого, як пройти / проїхати до драматичного театру.
- Замовте в кав'ярні напій і тістечко.
- Купіть у книгарні пригодницький роман.
- Розкажіть лікарю про свою недугу.

6. Запам'ятайте колоритні вислови. Поясніть.

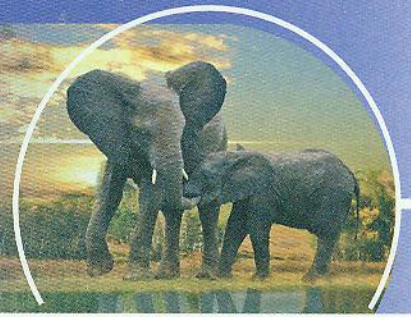
- *Зі «спасибі» шапки не зшиєш.*
- *Слово чемне кожному приємне.*

7. Відредагуйте речення та запишіть їх.

1. Доброго дня! Сьогодні будемо вивчати основні способи словотворення.
2. Молодий чоловіче в картатому піджаку, у черзі я буду за вами.
3. Вибачаюсь, але не зможу вам допомогти.
4. Шановні батьки, запрошуємо Вас на святковий вечір.
5. Жіночко, підкажіть, яким тролейбусом можна дістатися оперного театру?

ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО

§ 3

СЛОВОВІВ

1. Прочитайте слова в колонках і виконайте завдання.

мавпа	мавпеня
тигр	тигриця
слон	слоник

- Слова якої колонки похідні?
- За допомогою чого їх утворено?

2. Доберіть до кожного способу словотворення по два приклади (усно).

Спосіб словотворення	Приклади
суфіксальний	... , ...
префіксальний	... , ...
префіксально-суфіксальний	... , ...
безафіксий	... , ...
складання основ	... , ...
аббревіація	... , ...

Приклади: випуск, НЛО, шоколадний, безмежний, присідати, США, фотомонтаж, блакить, теплохід, змагання, прихвостень, змалювати.

3. Утворіть і запишіть назви людей за певною ознакою (за зразком).

Зразок. Перука + *-ар* = перукар.

Суфікси: *-ар, -яр, -як, -ець, -іст, -ир, -ник, -ит.*

4. Виконайте завдання в тестовій формі.

Утворіть фемінітиви — назви професій жіночого роду.

Твірна основа	Суфікс
1 лікар	А -иц (я)
2 поет	Б -к (а)
3 педагог	В -ин (я)
4 верстальник	Г -их (а)
	Д -ес (а)

5. Прочитайте текст і виконайте завдання.

Коли з очей зникли кастильські береги, Колумб **перейшов** із містка, що на носі корабля, до корми, де на верхній палубі розташовані адміральські апартаменти. Тіснота була неймовірна: трюм і всі вільні місця на палубі заставлені діжками із сухарями, горохом, солониною та **питною** водою. Під каютами Колумба, у спеціальному приміщенні, було корабельне майно: мотузки, блоки, тканини для вітрил, якорі. Помешкання **мореплавця** складалося з двох приміщень — меншого, де було лише ліжко та **невеличкий** комод, і більшого — кабінету. Майже весь кабінет займав дубовий стіл, завалений морськими картами й книжками (*В. Пащук*).

- А. Випишіть виділені слова. Розберіть їх за будовою і визначте спосіб творення.
- Б. Повторно прочитайте текст і перекажіть його (*усно*).

6. Запам'ятайте правильний варіант слововживання.

Неправильно

ознайомитися з преїскурантом цін
зустрітися в травні місяці
підніматися сходами вгору

Правильно

ознайомитися з преїскурантом
зустрітися в травні
підніматися сходами

7. Прочитайте речення та виконайте завдання.

1. Язик до Києва дов..де, а в Києві заблудить. 2. Гостре словеч..ко коле с..рдечко. 3. Удар забувають, а слово пам'ятають. 4. Думками за горами, а ділом — у запіч..ку. 5. Ситий голодному не товар..ш (*нар. тв.*).

- А. Перепишіть речення, уставивши, де потрібно, пропущені букви.
- Б. Розберіть виділені слова за будовою та визначте їхній спосіб творення.